

Stockholms stads svar på EU:s vitbok för digital infrastruktur

Initiativärende

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Stockholms stads svar på EU:s vitbok för digital infrastruktur, i enlighet med bilaga till promemorian, godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

EU-kommissionen har under 2024 publicerat vitboken *Hur kan vi bemästra Europas behov av digital infrastruktur?*¹. Vitboken redogör för ett antal olika åtgärder grupperade i tre huvudområden

1. Främjande av innovativ teknik genom samarbete,
2. färdigställande av den digitala inre marknaden samt
3. säkra och resilienta digitala infrastrukturer för Europa.

Till detta presenteras tolv scenarier med olika typer av insatser och förslag för att säkerställa målet om Europas framtida säkra och motståndskraftiga digitala infrastruktur och samtidigt främja såväl utbyggnad som utveckling.

Därtill öppnade kommissionen upp ett offentligt samråd för att ta del av synpunkter till framtida förslag och eventuella lagstiftningsförfaranden på området och vitbokens förslag till möjliga åtgärder inleder därmed kommissionens diskussion om framtida policyutveckling. Samrådet avslutas den 30 juni 2024.

I samband med vitboken presenterade kommissionen en rekommendation om säker och resilient undervattenskabelinfrastruktur. Rekommendationen, som inte är rättsligt bindande, syftar till att förbättra säkerheten och motståndskraften hos

¹ EU- kommissionens vitböcker är dokument som innehåller förslag till åtgärder från EU på ett visst område. I vissa fall följer vitböckerna en grönbok som offentliggörs för att sätta igång en samrådsprocess på EU-nivå. Syftet med en vitbok är att starta en debatt med allmänheten, intressenter, parlamentet och rådet för att uppnå politiskt samförstånd.

undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation genom bättre samordning inom EU, både när det gäller styrning och finansiering.

För Stockholms stad är det av stor betydelse att vara med och påverka och utforma inriktningen för EU:s digitala infrastruktur, då det berör många av stadens verksamheter. I ärendet föreslås att Stockholms stad svarar på samrådet i enlighet med bilaga till denna promemoria.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag anser att det är viktigt för Stockholms stad att påverka och utforma EU:s digitala infrastruktur då det berör många av våra verksamheter. Särskilt avseende finansiering för främjande av stadens innovativa teknikutveckling på området, tillvaratagande av Stokabs unika erfarenheter avseende investeringar och konkurrens samt säkerställande av säker och resilient digital infrastruktur. Samtidigt kan behov och prioriteringar för Stockholm se annorlunda ut än för andra städer i olika delar av Europa inom arbetet med digital infrastruktur. Jag välkomnar därför att staden nu tagit fram en inriktning för prioriteringar och behov för Stockholms stad i vårt påverkansarbete inom området.

Stockholm den 19 juni 2024

Karin Wanngård

Bilaga

The City of Stockholm's comments on the White Paper, dnr KS 2024/633-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C) enligt följande.

EU-kommissionen har under 2024 publicerat vitboken "Hur kan vi bemästra Europas behov av digital infrastruktur?". Digitalisering är något som sker i alla delar av samhället och syftar till att med digitala tjänster och verktyg förbättra och effektivisera verksamheten.

Förändring av stadens digitaliseringsarbete och förhållandet till stora leverantörer är komplicerat och tidskrävande men nödvändigt. Centerpartiet vill att kommunstyrelsen

inrättar ett digitaliseringsutskott som har övergripande ansvar för stadens digitalisering och samlar strategiska frågor och beslut gällande IT-leverans till staden, löpande analys av digitaliseringen inom stadens verksamheter, samt principer för utvecklingsfrågor kopplade till stadens egen IT-kapacitet. Utskottet ska främja en kostnadseffektiv och kvalitativ utveckling genom att leda, stödja och samordna stadens arbete med digitalisering och nyttjande av ny teknik. Det är ett helhetsgrepp där politiken återtar det strategiska ansvaret och får både insyn och inflytande i dessa frågor, vilket vi anser är helt nödvändigt för att Stockholm och Sverige ska bli bäst i världen på digitalisering av offentlig sektor.

Ett utskott bör genomföra en genomlysning av stadens upphandlade IT-tjänster och IT-utveckling i syfte att identifiera långsiktigt hållbara strategier, avtal och upplägg som riskerar att staden blir leverantörsberoende, att identifiera möjligheter till en större stadsgemensam IT-utveckling i egen regi, en ändamålsenlig organisation för IT-frågor och säkerställa att användare får den kvalitet på digitala tjänster som de bör förvänta sig. Med genomlysningen som grund kan staden stärka digitaliseringens bidrag till kvalitet i stadens verksamheter som på sikt innebär effektiviseringar av ineffektiva IT-avtal. Staden ska ha Sveriges bästa digitaliseringsklimat genom att peka ut en riktning för offentliga IT-tjänster som är hållbar för framtiden. I regionen finns redan världsledande kompetens som staden ska visa öppenhet inför att använda i en anda av samverkan och innovation.

Ärendet

Inom det första huvudområdet, ”Främjande av innovativ teknik genom samarbete”, pekar kommissionen på behov av åtgärder för att främja innovativ teknik och AI-tillämpningar genom olika samarbetsformer.

Inom det andra huvudområdet, ”Färdigställande av den digitala inre marknaden”, ser kommissionen behov av åtgärder för att färdigställa den digitala inre marknaden och skapa incitament för nationsövergripande konsolidering av operatörer. Här redogörs för behovet av att stärka och utveckla EU:s digitala infrastruktur för att möta framtida uppkopplingsbehov och öka säkerheten. Den behandlar också vikten av att attrahera investeringar och främja innovation inom området. Dessa aspekter berör behovet av effektiv datahantering och tillgängliggörande av data, särskilt i sammanhang av att bygga upp en robust och säker digital infrastruktur som kan hantera stora datamängder på ett säkert sätt. Fokus ligger på att säkerställa att infrastrukturen kan stödja framtida digitala behov och innovationer, vilket indirekt berör informationshantering och tillgängliggörande av data.

Vitboken betonar behovet av att utveckla och stärka datainfrastruktur för att stödja EU:s digitala ekonomi och samhälle. Detta omfattar utbyggnad och förbättring av kapaciteten i datacenter samt utveckling av nätverksinfrastruktur som kan hantera den ökande mängden dataöverföring och lagring som digitaliseringen medför. Vidare diskuteras hur en robust datainfrastruktur kan möjliggöra innovationer inom olika sektorer, inklusive offentlig förvaltning, hälsovård, utbildning och transport, genom att tillhandahålla den nödvändiga grunden för att samla in, analysera och dela data på effektiva och säkra sätt.

Kommissionen uppmärksammar även behovet av att förändra det regulatoriska regelverket för att anpassa detta till den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen, bland annat genom en mindre regelbörda samt förändrade tillträdesregler till fibernät. Förslagen i denna del innefattar att inga marknader längre ska antas behöva förhandsregleras. Därutöver föreslås en europeisk skyldighet för operatörer att tillhandahålla en standardiserad grossistprodukt för digital infrastruktur.

Inom det tredje huvudområdet, ”Säkra och resilienta infrastrukturer i Europa”, ser kommissionen behov av åtgärder som innefattar främjandet av avancerad forskning och innovation över hela EU. Syftet är att stödja utvecklingen av ny fiber- och kabelteknik med särskild betoning på säkerhet och sensorteknik för bevakning av de fiberoptiska sjöablarna samt tillhörande undervattensinfrastruktur.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

För Stockholms stad är det av stor betydelse att vara med och påverka och utforma inriktningen för EU:s digitala infrastruktur, då det berör många av stadens

verksamheter. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen antar följande ståndpunkter som Stockholms stads svar på EU:s vitbok för digital infrastruktur.

1. Främjande av innovativ teknik genom samarbete

- EU:s digitaliseringslagstiftning understryker städernas roll i den digitala omställningen, med bland annat större ansvar för rapportering, implementering och krishantering. Därmed bör mer finansiering riktas mot städer som huvudaktörer, exempelvis genom en förlängning av programmet för ett digitalt Europa (DIGITAL).
- Inom programmet för ett digitalt Europa anser staden att kommuner bör aktiveras som deltagare. Ett aktivt medverkande leder till mer effektiv tillämpning och starkare koppling till kommuners verkliga samhällsutmaningar.
- Utlysningarna inom programmet, som ska bidra till samhällsutmaningar, bör formuleras med tydligare skrivningar för att projekt ska utgå från reella behov hos kommuner. Detta kan öka offentliga aktörers incitament att planera in deltagande i externfinansierade projekt som en del i sin verksamhetsutveckling.
- Ett exempel på städernas aktiva roll är att öppna upp sin verksamhet och tillgängliggöra testmiljöer för företag, akademi, ideella- eller andra aktörer att testa och utveckla lösningar och innovationer. Vid forskningsprojekt där kommuners naturliga roll blir att vara demonstrations- och testmiljöer vore det önskvärt att ansats och genomförande kopplar an till lokala utmaningar.
- Staden ser positivt på satsningar för att stärka teknikutveckling, konkurrenskraft och resiliens. När det gäller främjande av innovation genom exempelvis testbäddar, är samverkan positiv. Dock är de presenterade förslagen svåra att bedöma då de är av en så pass allmän karaktär.
- I scenario två beskriver kommissionen möjligheten att inrätta ett så kallat viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI) som kan vara intressant för städer som mottagare. Förslagsvis kan projekt av denna karaktär fokusera på att möta behovet av utbyggnad av digital infrastruktur för att hantera framtida beräkningskrav för AI.
- IPCEI-projekt kan med fördel utnyttjas som planeringsstöd för den omställning som förväntas inom transportsektorn för simulering av fördelning av transportslag och resmönster som underlag till dimensionering samt prioriteringsstöd, men även till utmaningar med att främja innovativ AI-teknik och samtidigt bibehålla hög cybersäkerhet.

2. Färdigställande av den digitala inre marknaden

- Digitalisering av offentliga tjänster är grundläggande för att EU ska uppnå de digitala målen till 2030. Staden ställer sig positiv till initiativ som främjar datadelning, öppna data och interoperabilitet, vilka är centrala för att färdigställa den digitala inre marknaden. Samtidigt kräver denna typ av utveckling tydliga riktlinjer och adekvat stöd för att säkerställa ett effektivt genomförande samt anpassade resurser för implementerande aktörer. Offentliga aktörers roll i implementeringen av digitaliseringslagstiftning bör också förtydligas.
- Stockholms stad lyfter behovet av adekvata resurser, i former av såväl ekonomiska, tekniska som kompetensmässiga, för att genomföra redan föreslagna initiativ och regleringar. Det krävs även en god samordning mellan de olika förvaltningsnivåerna för att maximera effektiviteten och nyttan för medborgarna.
- Erfarenheten från Stockholm är att konkurrens driver investeringar i infrastruktur och innovation samt bidrar till låga slutkundspriser. I vitboken framhålls att tidigare konkurrens på området har bidragit till en fragmenterad marknad där det saknas incitament för investeringar på grund av låg lönsamhet. Detta synsätt är problematiskt och den svenska marknaden visar på motsatsen, exempelvis finns det i Stokabs nät över 100 operatörer och tjänsteleverantörer samt 800 andra kunder.
- Ny lagstiftning på området riskerar att bli problematisk om utgångspunkten är att stödja de medlemsstater som har låg utbyggnadstakt snarare än att bygga vidare och breddinföra de affärsmodeller som fungerar väl, exempelvis Stokab-modellen. Staden betonar vikten av att denna typ av initiativ inte försvårar för utvecklingen i de medlemsstater som är föregångare.
- Kommuner står inför varierande utmaningar och har olika resurser till sitt förfogande. De senaste åren har det kommit mycket ny lagstiftning kopplat till digital infrastruktur och fokus bör nu vara på genomförandet och harmoniseringen av denna lagstiftning innan ny lagstiftning initieras. För att främja investeringar i digital infrastruktur är det avgörande med rättslig förutsebarhet.
- Nivån av komplexitet i många av de EU-förordningar och direktiv som antas på området påverkar den lokala nivån. Staden efterfrågar därför klarhet och förtydliganden inom framtida lagstiftning och/eller regleringar som rör teknologi och dataanvändning. Lyckade genomföranden av nya initiativ kräver stabila och förutsägbara förvaltningsstrukturer, juridiska tydligheter

och undvikande av överlappning mellan olika lagstiftningar, särskilt i förhållande till dataanvändning och AI.

3. Säkra och resilienta digitala infrastrukturer för Europa

- Säkerhet under vattnet behöver ses tillsammans med landfiber så att risker under vattnet inte kan läcka till eller påverka landfiber som då kan bli sårbar för cyberangrepp eller annat avbrott.
- Staden menar att det är avgörande med redundans av infrastruktur under vatten, detta för att minimera påverkan vid avbrott, vilket kan konstateras utifrån tidigare incidenter med gasledningar som påverkats av avbrott.
- Undervattenskablar kan även bidra i ett regionalt perspektiv där skärgård och Östersjön i direkt anslutning till staden är en viktig och strategisk plats.